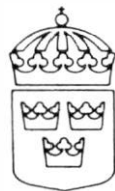

Motion till riksdagen

1988/89:Jo67

av Lars Werner m.fl. (vpk)

med anledning av prop. 1988/89:140 om reglering
av priserna på jordbruksprodukter, m.m.

Mot.
1988/89
Jo67—70

Nej till provisoriet

Runt om i landet växer nu protesterna mot jordbrukspolitiken. Mejerier blockeras, mjölk hålls ut, spannmål sätts i brand. Dessa protester speglar bitterhet och förtvivlan hos Sveriges bönder, men de speglar också den kamplust och beslutsamhet att värna det svenska jordbruket, som finns.

Det är ingen tillfällighet att protesterna kommer nu. Regeringens tolkning av den nyligen träffade GATT-överenskommelsen, handläggningen av delansvaret för spannmålsöverskottet och förslagen om slopade mjölksubventioner och att omställning 90 inte kommer att förlängas, har slutligt fått tålamodet att brista.

Men redan tidigare fanns stort missnöje med den förda jordbrukspolitiken, inte bara från jordbrukarnas sida. I vår partimotion från årets allmänna motionstid: "För en långsiktig livsmedelspolitik" tog vi upp de grundläggande problemen. Målen för jordbruket uppfylls inte. Sårbarheten är stor. Det beror bl.a. på att jordbruket är beroende av ett omfattande transportsystem, det är för sin energitillgång beroende av en storskalig centraliserad energiförsörjning. Jordbruket är också till stor del beroende av import från andra länder av viktiga insatsvaror.

Vare sig inkomst- eller konsumentmålen kan sägas vara uppfyllda. Jordbruk läggs fortfarande ner i de delar av landet där det är särskilt angeläget att det bevaras. De regionalpolitiska inslagen har inte förmått kompensera den låga lönsamheten. Matpriserna ligger i topp vid internationella jämförelser.

Jordbruket ger upphov till allvarliga miljöproblem, särskilt i landets södra delar. Övergången till ett jordbruk i ekologisk balans har inte tillräckligt stimulerats. Efterfrågan på alternativt odlade produkter överstiger vida tillgången.

Ansvar för dagens situation vilar både på samhället och bondekooperationen som aktivt bidragit till framväxten av den snårskog av lagar, förordningar, föreskrifter, regler och interna regleringar som idag utgör jordbrukspolitiken. LRF vill gärna framställa sig *både* som den framgångsrika företrädaren för Sveriges bönder och det ständiga offret för samhällets mänövrer. Men man måste nog välja, antingen är LRF en framgångsrik företrädare för bönderna, då får man också ta en stor del av ansvaret för dagens situation eller så är man offret men då måste man också erkänna sitt misslyckande som böndernas företrädare. Samtidigt måste det konstateras att

Sverige långt ifrån är ensamt om att ha kringgärdat sitt jordbruk med en snårskog av regleringar. Det är en vanlig situation i alla industriländer.

I vår motion betonade vi behovet av en radikal omläggning av jordbrukspolitiken. Men vi betonade också att en absolut nödvändighet är att jordbrukspolitiken är långsiktig. Jordbruket är till sin karaktär långsiktigt. Det är förödande för näringen att kastas mellan olika kortsiktiga samhällsåtgärder. I konsekvens med detta ställningstagande avvisar vi nu därför det förslag till provisorium som regeringen föreslår. Istället bör riksdagen besluta i enlighet med Jordbruksnämndens ursprungliga förslag. Enligt vår uppfattning är det föreslagna provisoriet inte att betrakta som mer GATT-kompatibelt än en traditionell prisreglering. Det är däremot svårare att överblicka konsekvenserna av ett provisorium. Det mest allvarliga är kanske inte provisoriet i sig utan att det bidrar till att ytterligare öka osäkerheten om framtiden för det svenska jordbruket.

Vem skall bestämma?

I vår motion ställde vi också frågan: Vem skall bestämma om det svenska jordbrukets framtid? De farhågor vi i motionen gav uttryck för har tyvärr besannats. Vi skrev: "Det är illavarslande att Sverige deltar i de internationella förhandlingarna utan att ha fastlagt en politik för vad vi vill med vårt jordbruk . . . Risken är uppenbar att vår jordbrukspolitik blir en effekt av de internationella förhandlingarna istället för att utgöra en grund för dem."

Precis så har det blivit. Och detta tycks vara helt i enlighet med regeringens önskemål. I själva verket vill man använda de internationella förhandlingarna som press för att styra det svenska jordbruket i önskad riktning. Det är därför som den svenska regeringen gör betydligt mer långtgående tolkningar av GATT-avtalet än vad som görs i andra länder. För att kunna rätt bedöma och jämföra olika länders agerande med anledning av GATT-avtalet behövs det noggrann uppföljning och analys. Regeringen bör därför återkomma till riksdagen i början av hösten med en redogörelse för vilka effekter GATT-beslutet faktiskt fått i olika berörda länder.

Regeringen har tillsatt en parlamentarisk arbetsgrupp med uppgift att utvärdera 1985 års livsmedelspolitiska beslut och att forma förslag till en ny jordbrukspolitik. Till denna arbetsgrupp hänvisar regeringen alla frågor kring jordbrukets framtid, men i gruppen har ännu inte fattats några beslut. Gruppen fungerar som en forum för utbyte av informationer. Arbetsgruppens roll och status måste klart definieras. Antingen får den fortsätta att vara ett informellt diskussionsforum men då måste regeringen upphöra att lägga över ansvaret för forandet av jordbrukspolitiken på gruppen, eller så måste gruppens arbete formaliseras, så att man fattar beslut till vilka ledamöterna kan förhålla sig, ge sitt bifall eller reservera sig.

Arbetsgruppens oklara roll bidrar ytterligare till den otydlighet och förvirring som nu präglar den jordbrukspolitiska debatten.

Billigare mat

När GATT-beslutet var fattat, lanserades det som det trollspö som genom ett hokus pokus skulle ge oss billigare mat. Knappt hann trycksvärtan torka

förrän regeringen föreslog att mjölksubventionerna i ett slag skulle slopas. Den omedelbara effekten för konsumenterna av GATT-beslutet blir alltså, om regeringens förslag vinner riksdagens majoritet, en kraftig fördyring av ett av våra viktigaste baslivsmedel. Vpk är ingen anhängare av livsmedels-subventioner, men vi anser att de inte bör tas bort förrän också momsens på mat tas bort och matkostnaderna därmed kan sänkas. Självfallet avvisar vi därför förslaget om slopade livsmedelssubventioner (se särskild motion med anledning av proposition 1988/89:150, bilaga 8).

Mot. 1988/89
Jo67

Frihandel eller protektionism?

Naturligtvis kan inte Sverige ställa sig utanför det internationella samarbetet, kring regler för handelsutbyte, som pågår inom ramen för GATT. Under 1980-talet har handeln med jordbruksprodukter blivit föremål för allt större intresse i dessa förhandlingar. Det beror dels på att den långt gående protektionismen när det gäller jordbruket blivit en allt tyngre börda för de enskilda länderna, dels på att de länder som producerar ett stort överskott på jordbruksprodukter söker avsättning för sina produkter och därför vill ha en friare handel med livsmedel.

Arbetarrörelsen är till sin karaktär internationell. Ett livaktigt internationellt utbyte och samarbete på alla områden, forskning, kultur och handel är en grundsten i bygget på en gemensam framtid i fred och frihet. Men det internationella samarbetet måste ske i samklang med den nationella utvecklingen i olika länder, inte i motsättning till den. Idag präglas de internationella relationerna av djupaste ojämlikhet. Det pågår en utarmning av tredje världens länder. Deras skuldbörda är enorm. Sverige måste i internationella sammanhang verka för en internationell handel på rättvisa villkor. En sådan mer rättvis handel skulle innebära att utbudet på världsmarknaden av jordbruksprodukter minskar eftersom många länder i tredje världen idag tvingas exportera jordbruksprodukter som de själva behöver, för att betala sina räntor och amorteringar till industriländernas banker och finansinstitut.

Det internationella handelsutbytet är alltså inte en fråga om frihandel eller protektionism. Det gäller att forma regler och principer för handelsutbytet så att de står i överensstämmelse med strävanden till ekologisk balans och social rättvisa.

Ett kvalitativt gränsskydd

Nu gällande principer för handelsutbytet också när det gäller jordbruksprodukter bygger på överenskommelser från efterkrigstiden. Tillräcklig hänsyn tas inte till utvecklingen på senare tid när det gäller metoder för livsmedelsproduktion. I Sverige tillåter vi inte tillväxthormoner. Vi tillåter inte antibiotika. Vi har stora hygieniska och kvalitetskrav. Vi ställer etiska krav på djurhållningen. Vi tillåter inte bestrålning av livsmedel. Vi ställer i ökande omfattning krav på jordbruket att ta hänsyn till miljön. I en tid när den internationella handeln ökar i omfattning måste samma krav kunna ställas på importerade livsmedel som på inhemskt producerade. Annars

kommer importen, som p.g.a. lägre kvalitet kan hållas billigare, att slå ut den inhemska produktionen.

Även i fortsättningen behövs ett gränsskydd om än av annat utseende. Särskilt viktigt är det kvalitativa gränsskyddet, som inte får inskränkas till att gälla stickprovskontroller av importerade produkter utan också måste innefatta möjligheten att säga nej till livsmedel producerade med metoder eller tillsatser som vi inte accepterar i vårt inhemska jordbruk.

Provisorium trots allt

Om riksdagen, trots de uppenbara olägenheterna, beslutar om ett provisorium så anser vi att förslaget måste ändras på vissa punkter. Utbetalningstillfällena skall flyttas så att den första utbetalningen av det större beloppet sker den 1/7 1989 och återstoden betalas ut den 1/1 1990.

Norrlandsstödet

Jordbruket utgör en grundläggande del av näringsstrukturen i norra Sverige och i övriga glesbygder. Produktionen av livsmedel måste ske med en god geografisk fördelning för att uppfylla alla de krav vi ställer på livsmedelskvalitet och ekologisk balans. Jordbruket har också goda bieffekter på sysselsättningen inom andra verksamhetsområden.

Kort sagt, det är avgörande för att hålla bygden levande. Jordbruket i de här delarna av landet måste därför analyseras och bedömas utifrån detta helhetsperspektiv. Enligt riksdagsbeslut 1985 skall jordbruksproduktionen i Norrland hållas på 1984 års nivå. Trots detta minskar fortfarande jordbruket i stödområdet. Och detta sker i nuvarande läge med högt gränsskydd. Det finns stor anledning till oro för de effekter de internationella förhandlingarna kan komma att få just på jordbruket i glesbygder. Det är därför extra angeläget att redan nu tydligare markera den regionalpolitiska profilen på jordbrukspolitiken.

För att behålla ett livskraftigt jordbruk i de områden som berörs av Norrlandsstödet föreslår vi följande förändringar:

1. I Älvsborgs län föreslår vi att de delar av länet som omfattas av glesbygdstödet också ingår i prisstödsområdet.
2. I Värmlands län föreslår vi att område 2A innefattar följande kommuner och församlingar:

Torsby kommun, Lysvik, Ekshärad, Skillingmark, Östervallskog, Töcksmark, Trankil, Västra Fågelvik, Holmedal och Bogen församlingar.

Område 2 B: Blomskog, Sillerud, Silbodal, Karlanda församlingar, Eda kommun utom Skillingmark, Arvika kommun utom Glava, Bogen och Stavnäs församlingar, Gräsmark, Sunne, Norra Råda, Munkfors, Övre Ullerud, Blombacka, Sunnemo, Hagfors, Älvsbacka, Gustav Adolf, Rämnen, Gåsborn, Nordmark, Färnebo, Brattfors, Filipstad, Kroppa, Storfors församlingar.

Område 3: Bjurtjärn, Lungsund, Norra Väse, Nyed, Ullerud, Östra Ämter-

vik, Västra Ämtervik, St. Kil, Boda, Frykerud, Värmskog, Borgvik, Stavnäs, Gillberga, Glava, Långserud, Svanskog, Kila och Tvetå församlingar. Område 4 innefattar resterande församlingar i Värmlands län.

3. I Västernorrlands län föreslår vi att församlingarna Borgsjö i Ånge kommun, Liden och Holm i Sundsvalls kommun, Viksjö i Härnösands kommun samt Graninge, Helgum, och Resele i Sollefteå kommun överföres från stödområde 2 B till 2 A.
 4. en frysning av stödnivån som föreslås i propositionen vad gäller område 4 kan inte godtas.
- Stödet bör höjas i område 4 med 11 öre/kg mjölk och nötköttet med 162 öre/kg. Får- och lammkött höjs motsvarande.
5. Den differentiering som föreligger vad gäller mjölken mellan stödområdena 2 A och 2 B föreslås också gälla övriga produktionsgrenar.
 6. Vi föreslår också att beräkningarna för stödet bör grunda sig på att allt foder produceras på gården.

Åtgärder vid två-prisets slopande

Enligt tidigare beslut slopas från halvårsskiftet det s.k. två-prissystemet för mjölk. Det finns uppenbara risker att avvecklingen av detta system får negativa konsekvenser för mjölkproduktionen i stödområdet. Därför kan inte två-prissystemet avvecklas utan att mjölkproduktionen i stödområdet i någon form kompenseras. Enligt GATT-beslutet skall hänsyn tas till gällande lagstiftning eller motsvarande, vilket måste innefatta 1985 års riksdagsbeslut. I GATT-beslutet sägs dessutom, när det gäller den långsiktiga politiken att hänsyn skall kunna tas till regionalpolitiska aspekter. Men om vi inte redan i det kortsiktiga perspektivet tar regionalpolitisk hänsyn så kommer det inte i det långsiktiga perspektivet att finnas något glesbygdjordbruk kvar att ta hänsyn till och det kan väl inte vara avsikten? Enligt vår uppfattning skall mjölkproduktionen i stödområdet kompenseras genom 10 öres prispåslag per kg mjölk.

Statens delansvar för spannmålsöverskottet

Det sätt på vilket regeringen hanterade frågan om delansvaret för 1988 års spannmålsskörd, fick mycken kritik. I sitt betänkande till budgetpropositionen (1988/89:JoU12) skrev jordbruksutskottet: "Utskottet kan ansluta sig till motionärernas synpunkter så till vida att det borde ha framstått som ett naturligt led i beslutsprocessen om beslutet angående 1988 års medel hade föregåtts av ett samråd mellan regeringen och näringen". Vi utgår från att detta utskottsbetänkande får konsekvenser för hanteringen av 1989 års delansvar. Beslut kring den framtida hanteringen av spannmålsöverskott måste givetvis fattas inom ramen för den långsiktiga livsmedelspolitiken.

Det särskilda åtgärdsprogrammet

Vi anser att det särskilda åtgärdsprogrammet i enlighet med lantbruksstyrelsens förslag skall tillföras 100 miljoner. Vi anser dessutom att den centrala styrningen av hur dessa medel används skall vara mindre. De lokala

instanser som har att behandla dessa ärenden har större möjligheter att avgöra var de särskilda åtgärdssatsningarna kommer till störst nytta.

Mot. 1988/89
Jo67

Omställning 90 skall vara kvar

I ett långsiktigt perspektiv är inte trädesbidraget, numera Omställning 90, bra. Det är en typisk lapp i lapptäcket som jordbrukspolitiken utgör. Det är en åtgärd av tillfällighetskaraktär baserad på det kortsiktiga behovet att avveckla spannmålsöverskottet. Eftersom man i stor utsträckning beviljat dispens från kravet på att arealen ska vara bevuxen, så har inte heller ur miljösynpunkt detta bidrag fungerat tillfredsställande. Omställning 90 bör därför ersättas med ett omställningsbidrag som syftar till en varaktig omläggning av jordbruket och som inbegriper stöd till en alternativ produktion som energiskog, fibrer för pappersframställning och annan industriråvara. Vi behöver ett omställningsbidrag som stimulerar till en utveckling av jordbruket med siktet inställt på framtiden. Formerna för ett sådant stöd måste utarbetas som en del i den långsiktiga jordbrukspolitiken. I avvaktan på att den politiken blir beslutad måste Omställning 90-bidraget finnas kvar. Eftersom jordbruket är långsiktigt och kräver långsiktig planering innebär det att Omställning 90 bör finnas kvar ytterligare två år. Ersättningsbeloppen måste höjas. Kraven på att arealen ska vara bevuxen måste skärpas.

Utveckla betodlingen

Med jämna mellanrum återkommer hoten mot ö-bruken. Sockerbruken på Öland och Gotland är av stor regionalpolitisk betydelse. Nu är hotet åter tillfälligt avvärjt eftersom det redan i underlaget för förhandlingarna var en klart uttalad förutsättning att ö-bruken skulle bevaras. Men med all säkerhet kommer nedläggningskraven att återkomma. En av orsakerna är de givna ramarna för betodlingen. När produktionsvolymen är given återstår inga andra metoder för utveckling än strukturrationalisering och effektivisering inom dessa givna ramar. Det är därför angeläget att stimulera en utveckling till andra avsättningsområden. Det kan gälla industriråvara men också ökad användning av betor för foderframställning. En ny jordbrukspolitik med en friare handel kommer att påverka också sockerproduktionen. Vi anser att en högre självförsörjningsgrad än dagens bör eftersträvas och att ett kvalitativt gränsskydd behövs också när det gäller betodlingen så att villkoren blir lika för inhemska och importerade produkter. I samband med att en ny långsiktig jordbrukspolitik fastläggs måste också betodlingens framtida utvecklingsmöjligheter tas upp.

Förändra KMÄ

I propositionen föreslås att den obligatoriska exportkontrollen av mejeriprodukter, ägg och fiskkonserver slopas samt att KMÄ:s statliga anknytning upphör. Men i propositionen sägs också att det är väsentligt att kvalitetsarbetet fortsätter samt att den kompetens som finns i de uppbyggda organisationerna bevaras. Jordbruksministern avser därför ta initiativ till överläggningar mellan berörda parter. Vi anser att förändringar av KMÄ:s

organisation bör anstå till dess att dessa överläggningar resulterat i konkreta förslag. Det är viktigt att K M Ä:s opartiska karaktär bevaras. Det är också viktigt att andra länder som importerar från oss har rimliga garantier för en god kvalitetskontroll. Det är ju krav som vi från svensk sida i allt högre utsträckning kommer att ställa på de länder vi importerar ifrån.

Den nya djurskyddslagen

Vpk:s principiella inställning är att samhället inte ska ge människor särskilda bidrag för att följa lagarna. Men när lagändringar som radikalt förändrar pågående verksamheter genomförs kan det vara befogat med särskilda övergångsåtgärder. Särskilda bidrag kan också användas som stimulans till att genomföra förändringar snabbare än lagar och regler kräver. Vi anser att den nya djurskyddslagen innebär så omfattande förändringar att det här är befogat med ett särskilt investeringsbidrag under en avgränsad tid. 10 år förefaller vara en lämplig period. Vi föreslår därför att regeringen till hösten återkommer till riksdagen med förslag till ett sådant bidrag.

Genteknik, löfte och hot

Bioteknik, till vissa delar gammal och känd, rymmer också genteknik. Den innebär oanade möjligheter på många olika områden, men den innebär också oanade risker. Den ställer grundläggande etiska frågor om människans rätt att manipulera livet. Det är skrämmande nära mellan forskning och praktisk tillämpning, trots att vi ännu vet mycket lite om hur naturen själv kommer att hantera de av människan genetiskt manipulerade organismerna. Det är därför viktigt att sakta ner tempot och satsa mer av forskningsresurserna på grundforskningen, kunskapsuppbyggandet. Vi kan inte frånhända oss den kunskap vi en gång tillägnat oss, men vi måste hantera den utifrån etiska, miljömässiga och sociala överväganden.

Därför behövs det en samlad lagstiftning kring genteknikens område. En sådan samlad lagstiftning finns ännu bara i Danmark. I propositionen redogörs för lagar, som i vissa fall kan tillämpas när det gäller genteknik. Men det är uppenbart att denna lagstiftning är otillräcklig. I propositionen sägs inte rent ut att en samlad lagstiftning behövs och att förslag om en sådan ska bli följden av det utredningsarbete som nu pågår. Därför är det angeläget att riksdagen begär att snarast få ett sådant förslag till lagstiftning.

Utvecklingen inom genteknikens område går nu mycket snabbt, desto mer oroande är den saktfärdighet som präglar regeringens arbete och som också kommer till uttryck i propositionen. Man hänvisar till att skrivningar från kemikalieberedningen och hybrid-DNA-delegationen för närvarande bereds. Dessa skrivningar är ett år gamla. Betänkandet, Genetisk integritet, lades 1984.

Mot bakgrund av den snabba utvecklingen är det minst sagt oroande att man inom jordbruksdepartementet först nu tillsatt en särskild utredare med uppdrag att se över läget när det gäller den gentekniska utvecklingen. Uppdraget ska vara klart i oktober. Men helt uppenbart behövs det en kontinu-

erlig och omfattande kontroll och analys av vad som händer på detta område. Det räcker inte med en tillfällig utredning.

Det bemyndigande som regeringen begär i propositionen är en mycket mild form av restriktion på den gentekniska utvecklingen. Det är en sorts nödbroms, tyvärr är det ofta redan försent när man drar in nödbromsen. Vi anser att man borde gått längre i förslagen och begärt ett generellt förbud mot frisläppande av genetiskt manipulerade organismer i naturen, men med möjlighet till dispens.

Vi anser också att det bör råda förbud mot patentering av gentekniskt förändrade mikroorganismer, växter och djur tills hela frågekomplexet fått en sammanhållen hantering i speciell lagstiftning.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen avslår regeringens förslag att kompensationsbeloppet för regleringsperioden utbetalas i form av bidrag per djur av olika slag eller per hektar av olika grödor,

2. att riksdagen beslutar att kompensationsbeloppet för regleringsperioden skall betalas i enlighet med jordbruksnämndens förslag,

3. att riksdagen begär att regeringen hösten 1989 till riksdagen lämnar en redogörelse för vilka beslut i jordbruksfrågor som fattats i andra länder med anledning av GATT-beslutet,

4. att riksdagen beslutar klargöra den livsmedelspolitiska arbetsgruppens status i enlighet med vad som i motionen anförts,

5. att riksdagen beslutar om förbud för import av livsmedel som tillverkas med metoder eller tillsatser som inte är tillåtna i Sverige,

6. att riksdagen, för den händelse yrkande 1 i denna motion avslås, beslutar att kompensationsbeloppen för regleringsperioden skall utbetalas den 1/7 1989 respektive den 1/1 1990,

7. att riksdagen beslutar att de delar av Älvsborgs län som omfattas av glesbygdstödet också ingår i prisstödsområdet,

8. att riksdagen beslutar att område 2 A i Värmlands län skall omfatta följande kommuner och församlingar:

Torsby kommun, Lysvik, Ekshärad, Skillingmark, Östervallskog, Töcksmark, Trankil, Västra Fågelvik, Holmedal och Bogen församlingar.

Område 2 B: Blomskog, Sillerud, Silbodal, Karlanda församlingar, Eda kommun utom Skillingmark, Arvika kommun utom Glava, Bogen och Stavnäs församlingar, Gräsmark, Sunne, Norra Råda, Munkfors, Övre Ullerud, Blombacka, Sunnemo, Hagfors, Älvsbacka, Gustav Adolf, Rämnen, Gåsborn, Nordmark, Färnebo, Brattfors, Filipstad, Kroppa, Storfors församlingar. Område 3: Bjurtjärn, Lungsund, Norra Väse, Nyed, Ullerud, Östra Ämtervik, Västra Ämtervik, St. Kil, Boda, Frykerud, Värmskog, Borgvik, Stavnäs, Gillberga, Glava, Långserud, Svanskog, Kila och Tvetå församlingar samt att område 4 skall innefatta resterande församlingar i Värmlands län.

9. att riksdagen beslutar att församlingarna Borgsjö i Ånge kommun, Liden och Holm i Sundsvalls kommun, Viksjö i Härnösands kommun samt Graninge, Helgum och Resele i Sollefteå kommun skall överföras från stödområde 2 B till 2 A,

10. att riksdagen beslutar om höjning av stödnivån i område 4 med 11 öre/kg mjölk och nötkött med 162 öre/kg och får- och lammkött med motsvarande belopp,

11. att riksdagen beslutar att den differentiering av stödområde 2 som gäller mjölk också skall gälla övriga produktionsgrenar,

12. att riksdagen beslutar att Norrlandsstödet skall beräknas på 100% egenproducerat spannmål,

13. att riksdagen beslutar att mjölkproduktionen i stödområdet skall kompenseras genom ett generellt prispåslag på 10 öre/kg mjölk,

14. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om statens delansvar för spannmålsöverskottet,

15. att riksdagen beslutar att till det särskilda åtgärdsprogrammet anslå 100 milj. kr.,

16. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om lokalt inflytande över dispositionen av medel inom ramen för det särskilda åtgärdsprogrammet,

17. att riksdagen beslutar att Omställning 90-programmet skall finnas kvar i ytterligare två år,

18. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att ersättningsbeloppen inom ramen för Omställning 90 bör höjas,

19. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om utvecklingen av betodlingen,

20. att riksdagen avslår propositionens förslag om förändring av KMÄ,

21. att riksdagen hos regeringen begär ett förslag till samlad lagstiftning kring genteknik,

22. att riksdagen beslutar om förbud mot frisläppande av genetiskt manipulerade organismer i naturen, med möjlighet för regeringen att bevilja dispens.

Stockholm den 9 maj 1989

Lars Werner (vpk)

Bertil Måbrink (vpk)

Margó Ingvardsson (vpk)

Berith Eriksson (vpk)

Hans Petersson (vpk)

Lars-Ove Hagberg (vpk)

Annika Åhnberg (vpk)

Bo Hammar (vpk)